

Bijlage: Financieel kader 2004 - 2007 Hoofdpijnenakkoord CDA, VVD, D66

1. Begrotingsbeleid

Uitgegaan wordt van het voorzichtig scenario van het Centraal Planbureau. Er geldt een scheiding tussen inkomsten en uitgaven. Voor de uitgaven geldt een onderscheid in drie sectoren (rijksbegroting, sociale zekerheid, zorg). Voor elke sector wordt een reëel uitgavenplafond vastgesteld. Elke sector behoort eventuele overschrijdingen binnen het uitgavenplafond te compenseren. Vanzelfsprekend zullen de regels voor het stringente begrotingsbeleid voor de ministeries worden bestendigd. Inkomstenmeevallers komen ten gunste van het begrotingssaldo. Inkomstentegenvallers komen ten laste van het EMU-saldo, met dien verstande dat nadere maatregelen worden getroffen indien tegenvallers het in het kader van het Stabiliteits- en Groeipact noodzakelijke structurele reductietraject van 0,5% per jaar en/of de feitelijke grens van een EMU-tekort - om redenen van prudentie te stellen op - 2½ % als signaalwaarde - bedreigen.

2. Voorjaarsnota 2003

De opstelling van de Voorjaarsnota (begrotingsuitvoering) 2003 loopt in de tijd samen met de opstelling van het financieel kader voor de kabinetsperiode 2004 - 2007. Het demissionaire kabinet heeft de onderhandelende partijen geïnformeerd over de uitvoeringsproblematiek 2003 (en de doorwerking daarvan). Deze problematiek en de voorgenomen dekking zijn weergegeven in onderstaande tabel. Het nieuwe kabinet zal dienovereenkomstig de Voorjaarsnota 2003 aan de Tweede Kamer toekomen.

Voorjaarsnota	2003	2004	2005	2006	2007
Bijstellingen zorg (ijklijn termen)	0,65	0,37	0,29	0,29	0,29
Oplossingen zorg (ijklijntermen)	-0,34	-0,31	-0,31	-0,31	-0,31
Bijstellingen sociale zekerheid	0,44	0,39	0,24	0,16	0,08
Oplossingen sociale zekerheid	-0,56	-0,07	-0,07	-0,10	-0,12
Bijstellingen rijksbegroting	1,05	0,52	0,61	0,41	0,32
Beperking incidenteel 2003	-0,19	-0,19	-0,19	-0,20	-0,20
Oplossingen rijksbegroting	-0,16	0,01	0,01	-0,02	-0,02
Versnelling maatregelen 2004 naar 2003	-0,52				
Prijsbijstelling 2003	-0,35	-0,35	-0,35	-0,35	-0,35
Per saldo doorwerking GF/PF	-0,05	0,07	0,07	0,02	0,00
Totaal	-0,03	0,44	0,30	-0,10	-0,31
Verhoging AWBZ premie per 1/7/03	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50

3. Toelichting op ombuigingen, lasten en intensiveringen 2004 - 2007

Ondanks de enorme inspanning die geleverd wordt om het EMU-tekort substantieel terug te dringen, is een samenhangend pakket aan maatregelen bereikt die de structurele economische groei niet schaadt en die de werkgelegenheid merkbaar bevordert.

Het pakket aan ombuigingen op de uitgaven verbetert het feitelijke EMU-saldo van -1,8% BBP met +1,3% BBP in 2007 tot -0,5% BBP. Daarmee voldoet Nederland aan de criteria van het Europese Stabiliteits- en Groeipact. Het structurele saldo slaat om van een tekort van 1,2% naar een overschot van 0,5%, wat van belang is om in de toekomst de lasten van de vergrijzing te kunnen dragen. Ten opzichte van 2003 (na verwerking van de Voorjaarsnota) zijn de lasten verlicht. Daarmee wordt voorkomen dat lastenstijgingen de groei remmen. Het pakket is zowel aan de uitgaven- als aan de lastenkant gericht op maatregelen die de economische structuur versterken en de arbeidsparticipatie bevorderen.

	2007
EMU-saldo bij ongewijzigd beleid	- 1,8 % BBP
Ombuigingen (incl. zorg)	€ 13,1 miljard
Uitgavenintensiveringen (incl. zorg)	€ 3,4 miljard
Lastenverlichting t.o.v. 2003	€ -1,4 miljard
Resultierend EMU-saldo	- 0,5 % BBP

Binnen het pakket is er ruimte gemaakt voor enkele intensiveringen. Gelet op de (door EMU-saldo en lastenniveau) begrensde mogelijkheden is de omvang van de intensiveringen relatief fors. Zeker indien daarbij wordt betrokken dat in 2004 (door het vorige kabinet) voor een aantal zelfde beleidsterreinen ook extra middelen zijn uitgetrokken en het feit dat een aantal van deze beleidsterreinen daarenboven nog autonome groei kent. Onderwijs en kennis heeft (afgezien van de overschrijdingen in de zorg) bij de uitgaven het grootste accent gekregen met een intensivering van € 800 miljoen (waarvan € 100 mln fiscaal), bovenop de 1½ miljard aan extra onderwijsuitgaven die reeds in de meerjarenramingen is vervat.

Intensiveringen (in miljoenen euro, 2007)	Additionele Uitgavengroei ongewijzigd beleid	Intensiveringen strategisch akkoord 2002	Additionele Intensiveringen hoofdlijnen akkoord 2003	Totaal
Onderwijs en kennis	1000 mln	580 mln (1)	800 mln (2)	2380 mln
Veiligheid	-	800 mln	350 mln	1150 mln
Jeugdzorg/preventie		-	100 mln	100 mln
Kinderopvang (WBK)		-	100 mln	100 mln
Defensie, internationaal		50 mln	100 mln	150 mln
Natuur, landbouw en milieu		-	250 mln (3)	250 mln
Mobiliteit	500 mln	420 mln	500 mln	1420 mln
Zorg	2500 mln (5)	1200 mln	1000 mln (4)	4700 mln

(1) incl. ICES/KIS; (2) waarvan netto 100 mln verhoging budget WBSO (fiscaal)

(3) plus 450 mln verdere vergroening belastingen (fiscaal); dit wordt teruggesluisd

(4) overschrijdingen in de zorg ; (5) reële volumegroei

3a. Ombuigingen

Ombuigingen (in miljarden euro 2002)		2004	2005	2006	2007
a	Verantwoorde arbeidsvoorwaardenruimte				
1	Loonontwikkeling collectieve sector	0,55	1,10	1,65	2,20
2	Incidentele loonontwikkeling collectieve sector 2004-2007	0,13	0,25	0,38	0,51
b	Bevorderen arbeidsparticipatie				
1	WW-maatregelen (netto)		0,13	0,24	0,39
2	Doorwerking WW-maatregelen naar collectieve sector (netto)	0,01	0,02	0,04	0,05
3	Herkeuren WAO'ers (herprioritering keuringssystematiek)		0,08	0,14	0,14
4	Afbouw REA mede i.r.t. nieuwe WAO		0,13	0,25	0,25
5	Afschaffen WAZ		0,05	0,07	0,13
6	Ontwikkeling uitkeringen	0,63	1,43	2,18	2,91
7	Beperken gemeentelijk minimabeleid	0,15	0,15	0,15	0,15
8	RWI adviestaken naar SER, RWI subsidies afschaffen	0,04	0,07	0,07	0,07
9	Aanpak illegaliteit	0,02	0,03	0,04	0,04
10	Versobering IHS gericht op kwaliteitskorting en scheefwonen		0,11	0,19	0,21
11	Budget verlofknip (zie ook lastenmaatregelen)	0,10	0,20	0,20	0,20
c	Buitenland, defensie en asiel				
1	Ramingbijstelling (schuldkwijtschelding)	0,30	0,30	0,30	0,30
2	Reëel constant houden non ODA, o.a. door CO2-meevallers	0,04	0,08	0,11	0,15
3	Asiel/inburgering/immigratie	0,05	0,10	0,10	0,10
4	Beëindiging remigratieregeling	0,01	0,02	0,03	0,03
5	Financiële Perspectieven EU vanaf 2007				0,05
d	Beperken bureaucratie en regelgeving collectieve sector				
1	Inhuur externen	0,15	0,20	0,20	0,20
2	Efficiency door professionele inkoop en aanbesteding	0,02	0,03	0,05	0,05
3	Additionele efficiency 1% per jaar, Rijk	0,04	0,08	0,11	0,15
4	Idem tranche 2007 1% extra				0,04
5	Efficiency uitvoerende diensten Rijk 0,5% per jaar	0,01	0,02	0,03	0,04
6	Additionele efficiency ZBO's plus extra tranche 2007		0,01	0,01	0,01
7	Efficiency publieke omroep	0,01	0,03	0,04	0,05
8	(Efficiency door aanpak) Ziekteverzuim zorg, onderwijs (excl. BVE, HO), politie, OV	0,04	0,07	0,11	0,14
9	Specifiek arbeidsmarkt- informatiebeleid VWS en Rijk	0,08	0,15	0,15	0,15

10	WOZ-taxaties			0,06	0,06
11	Efficiency inning waterheffingen		0,10	0,10	0,10
12	Afroken acces Zalmsnip	0,10	0,10	0,10	0,10
13	Differentiatie justitiële keten en gevangenissen	0,04	0,07	0,07	0,07
14	Efficiency politie	0,03	0,05	0,05	0,05
e	Beperken overheidssubsidies en vergroten profijtbeginssel				
1	Bundelingregelingen achterstandsbeleid, GOA en gewichten	0,05	0,10	0,10	0,10
2	Beperken subsidies EZ	0,08	0,15	0,15	0,17
3	Beperken subsidies VROM	0,08	0,15	0,15	0,15
4	Beperken diverse uitgaven V&W	0,05	0,10	0,10	0,10
5	Concessie/verbruiksvergoeding NS			0,03	0,06
6	Beperken diverse uitgaven LNV (excl EHS)	0,02	0,04	0,04	0,04
7	Subsidies BiZa, KR, OCW, Fin, Def, VWS (naar proportie)	0,08	0,16	0,16	0,19
8	Verkoop gronden, grondbeheer			0,05	0,10
9	Niet belastingontvangsten (naar proportie)	0,06	0,13	0,19	0,25
10	Doorwerking GF/PF	0,30	0,55	0,59	0,71
f	Beheerste ziektekosten				
1	Pakketverkleining	1,00	1,00	1,00	1,00
2	Eigen risico's		0,90	0,90	0,90
3	Volume effect pakketverkleining en eigen betalingen zorg	0,17	0,20	0,21	0,21
	Totaal ombuigingen	4,44	8,64	10,89	13,07

a. Verantwoorde arbeidsvoorwaardenruimte

Zie hoofdstekst.

b. Bevorderen arbeidsparticipatie

De arbeidsparticipatie wordt bevorderd door:

1. in de WW de kortdurende uitkering af te schaffen, de vervolguitkering volledig af te schaffen en de wekeneis aan te scherpen (39 uit 52 weken, in plaats van 26 uit 39);
2. de doorwerking van dit WW-pakket naar de overheidssectoren (onderwijs, politie, defensie, rechterlijke macht en rijk) via een korting op de loonbudgetten te verwerken. De doorwerking van het ww pakket heeft dezelfde aanvang (2005) en oploop als in de markt.
3. de huidige WAO-gerechtigden jonger dan 45 jaar te herbeoordelen op basis van het nieuwe WAO-criterium;
4. de budgetten voor de REA met oog op de nieuwe WAO te verlagen;
5. de WAZ wordt af geschaft, rekeninghoudend met bestaande gevallen;
6. zie a1;
7. het verlagen van de uitgaven voor bijzondere bijstand, rekeninghoudend met het sterk gedaalde aantal Abw'ers en de gestegen uitgaven voor bijzondere bijstand, tot een niveau per Abw'er vergelijkbaar aan dat van midden jaren negentig;
8. het overhevelen van de adviestaken van de Raad voor Werk en Inkomen naar de SER en het afschaffen van RWI-subsidieregelingen;
9. maatregelen te nemen gericht op het tegen gaan illegale tewerkstelling (o.a. aanmelden van werknemers op eerste werkdag, boetes) en onderhuur aan illegalen (o.a. aanpak huisjesmelkers);
10. aangenomen is een versoering van de huursubsidie vanaf 1 juli 2005 versoerd; een preciezere invulling in relatie tot e3.
11. het budget voor de verlofknip aan de uitgavenkant laten vervallen en gelijktijdig aan de lastenkant een levensloop / spaarloonregeling vormgeven.

c. Buitenland, defensie en asiel

1. Naar verwachting worden meer schulden van ontwikkelingslanden kwijtgescholden dan tot nu toe geraamd. Volgens de bestaande toerekeningssystematiek en in overeenstemming met de internationale richtlijnen (OESO/DAC) leidt dit tot een budgettaire verlichting.
2. De non-ODA worden reëel constant gehouden, onder andere door verlaging van het budget voor CDM/JI (met name door prijsdaling aankoop CO2-rechten).
3. De uitgaven aan asiel, inburgering en immigratie worden - met uitzondering van de kosten hoger

beroep Raad van State - beperkt door versobering van het bestaande beleid en voorzieningen (w.o. verhoging leges en ramingbijstelling inburgering).

4. De remigratieregeling wordt afgeschaft.
5. De Nederlandse afdrachten aan de EU worden na 2006 reëel constant gehouden, behoudens de GLB-uitgaven, waarvoor een inflatiecorrectie van maximaal 1% is afgesproken is. Daarnaast wordt de afdrachtenraming licht bijgesteld.

d. Beperken bureaucratie en regelgeving collectieve sector

1. Opgenomen is een taakstellende vermindering van de kosten van inhuur van externen door ministeries¹, ieder ministerie zal een gelijk percentage inleveren van de in het verleden gedane uitgaven aan inhuur externen. Deze taakstelling is vooral te realiseren door fors lagere tarieven en deels door meer coördinatie van algemeen regeringsbeleid².
2. Door professionele inkoop en aanbesteding (middels PIA) kan een efficiencyvoordeel worden gerealiseerd³.
3. Zie 4.
4. Voor de sector Rijk, uitgezonderd douane, FIOD, AIVD, OM, ZM, DJI) de hoofdstukken I en II geldt een (additionele) efficiencykorting van jaarlijks 1% in 2004-2006 en 2% in 2007.
5. de – in het SA uitgezonderde – uitvoerende diensten krijgen een volumetaakstelling van jaarlijks 0,5%, het gaat hierbij om de Belastingdienst, WRR, Rijkswaterstaat, NMa, CPB, SCP, RVV, VWA, IGZ.
6. In navolging van de efficiencymaatregelen bij het Rijk krijgen de ZBO's (excl. politie) een vergelijkbare taakstelling.
7. Vanaf 2004 wordt aan de publieke omroep een efficiencytaakstelling opgelegd.
8. Het ziekteverzuim in de sectoren Zorg, Onderwijs (excl. BVE, HO), Openbaar Vervoer en Politie is de laatste jaren flink gestegen. In de drie sectoren is al afgesproken het ziekteverzuim terug te dringen tot ongeveer het eigen niveau in 1997. Daar boven op zal nog eens 50% van het resterende verschil ten opzichte van het niveau 2001 in de marktsector moeten worden ingehaald. Hiertoe wordt een aantal concrete voorstellen uitgewerkt door de Ministeries van VWS, OCW, BZK, VenW en Financiën.
9. Mede gezien de veranderde economische situatie wordt de intensiteit van maatregelen op het terrein van specifiek arbeidsmarkt- en informatiebeleid VWS en Rijk beperkt⁴.
10. De bijdrage GF/PF wordt in aanvulling op de normeringsystematiek verlaagd door het afkomen van het accres voor de afschaffing van de Zalmsnip en een vereenvoudiging van de WOZ-taxatie.
11. De efficiency van de inning van waterheffingen wordt verbeterd..
12. Zie 10
13. In de justitiële inrichtingen en reclassering zullen programma's gedifferentieerd worden en zal de reclassering zich vooral richten op de kansrijke groepen.
14. Binnen het politieapparaat zal de efficiency verhoogd worden, o.a. bij opleidingen, door onder meer centrale regievoering bij het arbeidsvoorwaardenbeleid en door doorberekening van politiekosten.

e. Beperken overheidssubsidies en overig

1. Het onderwijsachterstandenbeleid wordt minder versnipperd door het aanpassen van de gewichtenregeling/Cumi-regeling en het bundelen van de regelingen en budgetten.
2. De subsidies op het terrein van het ministerie van EZ worden beperkt.
3. De subsidies op het terrein van het ministerie van VROM worden beperkt; het kan betreffen ruimtelijk beleid, en subsidies in relatie tot woningcorporaties en IHS (zie b10; zie hoofdtekst).
4. De uitgaven op het terrein van Verkeer en Waterstaat (niet zijnde infrastructuur en openbaar vervoer) worden beperkt.
5. Voor het exclusieve exploitatierecht op het hoofdrailnet zal een vergoeding worden gevraagd. Daarnaast zal de komende jaren een (hogere) gebruiksvergoeding worden gevraagd.
6. De uitgaven op het terrein van landbouw, natuur en visserij (niet zijnde EHS) worden beperkt.
7. De subsidies op het terrein van de ministeries van BZK (hoofdstukken IV en VII), OCW (inclusief 5% cultuur), Financiën, Defensie en VWS worden naar proportie beperkt.
8. Er wordt rekening gehouden met een incidenteel verhoogde opbrengst uit hoofde van verkoop van

¹ Deze ombuiging is in overeenstemming met de berekening uit het SA op basis van een 4 jaars gemiddelde verdeeld naar de ministeries. BZK zal toezien.

² De totale taakstelling is 205 mln; 5 mln wordt t.b.v. coördinatie regeringsbeleid (voorlichting, strategie, normen en waarden) aan hoofdstuk III toegevoegd.

³ De minister van EZ draagt zorg voor de verdeling; deze ombuiging wordt vooralsnog geboekt op de begroting van EZ.

⁴ VWS 33 mln in 2004 en vanaf 2005 structureel 105 mln; BZK 37 mln in 2004 en vanaf 2005 structureel 45 mln. De ABD-pool is hiervan uitgezonderd.

landbouwgronden.

9. De niet-belastingontvangsten worden taakstellend verhoogd, waarbij ministeries bijdragen naar rato van hun aandeel in de niet-belastingontvangsten relevant voor uitgavenkaders (geschoond voor posten zoals aardgasbaten).
10. De doorwerking van ombuigingen resulteert op basis van de normeringssystematiek in een verlaging van het Gemeente- en Provinciefonds.

f. Beheerste ziektekosten

Zie de hoofdtekst. Het verschil tussen f1 t/m f3 en regel 7 van tabel 3b wordt niet in het BZK verwerkt.

3b. Uitgavenintensiveringen

Intensiveringen	2004	2005	2006	2007
1 Kennis: onderwijs en onderzoek (*)	0,20	0,30	0,40	0,70
2 Veiligheid: justitiële keten, politie	0,15	0,25	0,30	0,35
3 Veiligheid: defensie	0,03	0,05	0,08	0,10
4 Veiligheid: preventie/jeugdzorg	0,03	0,05	0,08	0,10
5 EHS (incl particulier en agrarisch natuurbeheer) en reconstructie	0,10	0,15	0,20	0,25
6 Mobiliteit en bereikbaarheid	0,53	0,53	0,53	0,53
7 Intensivering zorg ⁵	0,25	0,50	0,75	1,00
8 Kinderopvang (WBK)	0,10	0,10	0,10	0,10
9 Doorwerking naar GF/PF + overig technisch	0,16	0,15	0,21	0,29
Totaal	1,55	2,08	2,65	3,42

Bovengenoemde "enveloppen" aan intensiveringen worden bij de Miljoenennota 2004 aan de desbetreffende begrotingen toegevoegd nadat de het kabinet heeft ingestemd met de door de desbetreffende minister(s) voorgestelde besteding.

1. Zie hoofdtekst.
2. De extra middelen voor veiligheid worden gericht ingezet voor het oplossen van knelpunten in de justitiële keten (begroting Justitie) en voor de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie Van de Haak, en voor 15% van deze middelen voor enkele knelpunten bij de politie (begroting BZK).
3. Vooral om de inzetbaarheid van de krijgsmacht voor de uitvoering van vredesoperaties te vergroten.
4. De preventie/jeugdzorg zal worden versterkt (nader te verdelen over de begrotingen van Justitie en van VWS).
5. Dit is bestemd voor knelpunten reconstructie en voor realisatie EHS (incl. particulier en agrarisch natuurbeheer)
6. Deze gelden worden herkenbaar toegevoegd aan het infrastructuurfonds; zie ook hoofdtekst.
7. Zie de hoofdtekst.
8. De minister van SZW dient een sluitend voorstel te doen voor de problematiek van de SBK, waarbij de overheidsbijdrage maximaal is begrensd door het reeds beschikbare budget plus deze intensivering.
9. Gebruikelijke koppelingsregel.

3c. Lasten

Lasten (in miljarden euro)	2004	2005	2006	2007
Grondslagverbreding				
1 Afschaffen fiscale facilitatie prepensioen		0,18	0,26	0,35
2 Afschaffen fiscale facilitatie VUT		0,05	0,10	0,15
3 Afdrachtvermindering scholing non profit	0,08	0,08	0,08	0,08
4 Afschaffen scholingsaftrek	0,21	0,22	0,23	0,23
5 Handhaven Kwartje van Kok	0,53	0,53	0,53	0,53
6 Gerealiseerde overwaarde betrekken bij financiering nieuw huis	0,10	0,20	0,30	0,40
7 Vergroening: verhoging REB met 10%		0,45	0,45	0,45
Beleidsintensiveringen				

⁵ Deze verhoging zal worden verdisconteerd in de premies en niet ten laste van het EMU-saldo komen.

8	Kenniseconomie: (aangepaste) WBSO	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10
9	Levensloop/Spaarloon-Regeling	-0,10	-0,20	-0,20	-0,20
10	Vergroening: terugsluis		-0,44	-0,46	-0,47
	Flankerend inkomensbeleid 2004/2005				
11	Ouderenkorting	-0,10	-0,15	-0,15	-0,15
12	Inkomensafhankelijke kinderkorting	-0,20	-0,30	-0,30	-0,30
	Bevordering arbeidsmarktdynamiek				
13	Verhoging Aangescherpte combikorting en verhoging arbeidskorting	-0,40	-0,53	-0,63	-0,75
	Zorg				
14	Reservering koopkrachtreparatie/inkomensbeleid (zorgtoeslag ⁶ en overige instrumenten)			-0,90	-1,10
15	Uitstel zorgstelsel naar 2006, gewijzigde compensatie		1,80	1,80	1,80
16	Premies in verband met intensivering zorg	0,25	0,50	0,75	1,00
17	Premieverhoging AWBZ per 1/7/03, ter dekking overschrijdingen 2003: overloop	0,51	0,53	0,55	0,56
18	Premieverhoging AWBZ per 1/1/04 t.b.v. lastendekkende premies	1,03	1,07	1,10	1,12
19	Verlaging tarief eerste en tweede schijf	-1,02	-1,02	-1,02	-1,02
20	Vaste aftrek buitengewone lasten chronisch zieken + gehandicapten	(0,08)	(-0,10)	(0,11)	(0,13)
21	Premiedaling a.g.v. pakketverkleining en eigen risico	-1,1	-2,3	-2,3	-2,3
22	Lastenruimte ten opzichte van 2003 (basisbeeld; Financiën definitie)	-0,5	-3,2	-2,3	-1,6
	Lastensaldo	-0,6	-2,6	-2,2	-1,4

- De fiscale facilitering van VUT- en prepensioenregelingen zal worden afgeschaft (met in achtname van overgangsrecht).
- Zie 1.
- De scholingsaftrek en de afdrachtvermindering scholing wordt afgeschaft vanwege gebrek aan effectiviteit.
- Zie 3.
- Zie hoofdstuk.
- Bij verhuizing naar een andere eigen woning geldt voortaan dat de hypotheekrente aftrekbaar is voorzover de hypotheek nodig is bovenop de gerealiseerde overwaarde van het verkochte huis.
- Met ingang van 2005 zal in een verdere vergroening van het belastingstelsel plaatsvinden via verhoging van de Regulerende Energiebelasting (REB). De opbrengst wordt geheel teruggesluisd.
- Extra geld wordt vrijgemaakt voor de afdrachtvermindering in de loonbelasting gericht op werkgevers met werknemers die zich bezig houden met speur- en ontwikkelingswerk (WBSO).
- Zie hoofdstuk.
- Zie 7.
- Dit zijn tegemoetkomingen voor deze groepen in 2004 en 2005 in relatie tot de (gevolgen van de) algehele loonmatiging.
- Zie 11.
- Het maximum van de arbeidskorting wordt verder verhoogd, waarbij tevens het inkomenstraject waarover de arbeidskorting wordt opgebouwd wordt verlengd. Tevens wordt de combinatiekorting, een fiscale tegemoetkoming voor werkenden met kinderen, verhoogd. Deze intensivering zal op een meer gerichte manier worden ingezet, namelijk door de minstverdienende werkende partner een hogere korting te geven.
- tot en met 21: Dit is het gevolg van enerzijds de uitstel van de invoering van het zorgstelsel naar 2006 en anderzijds de wijze van compensatie daarvoor. Tevens wordt de AWBZ premie meer lastendekkend gemaakt (en teruggesluisd in de eerste en tweede schijf), en wordt de intensivering premiegefinancierd. De andere wijze van boeking van financieringsverschuivingen (21) vormen de aansluiting met CPB 2003/49, bijlage D. Binnen de belastingraming ontstaat meer ruimte voor de vaste aftrek buitengewone lasten chronisch zieken en gehandicapten.

⁶ De zorgtoeslag zijn onderdeel van het fiscale kader.